

19.9.2024

OZNÁMENIE POSLANCOM

Vec: Petícia č. 1405/2023, ktorú predkladá Gyuláné Bozsányi, maďarská štátna príslušníčka, o praktikách bánk pri vymáhaní pohľadávok v Maďarsku

1. Zhrnutie obsahu petície

Podľa predkladateľky petície sa banky a exekútori v Maďarsku spolčujú a štát už nechráni dlžníkov. Predkladateľka petície uvádza, že dlhy, ktoré sú splatné už roky, kupujú exekútori, ktorí potom vydražia dom dlžníka za nízku cenu a dlh si nechajú na zaplatenie. V dôsledku toho dlžník prichádza o pozemok a stáva sa bezdomovcom. Podľa predkladateľky v Maďarsku platila pre bankové dlhy premlčacia lehota 5 rokov, ktorú Najvyšší súd zrušil, čím maďarský ľud prišiel o všetky právne prostriedky nápravy.

2. Prípustnosť

Petícia bola uznaná ako prípustná 5. apríla 2024. Európsky parlament požiadal Komisiu o poskytnutie informácií podľa článku 227 ods. 5 (nový článok 233 ods. 5).

3. Odpoveď Komisie doručená 19. septembra 2024

Poznámky Komisie

V súvislosti s prvkami, ktoré predložila predkladateľka petície, by Komisia chcela upriamiť vašu pozornosť na tieto prvky týkajúce sa povinností, ktoré sa podľa práva Únie uplatňujú na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti pri nakladaní s úvermi, ktoré nemôžu klienti splatiť, a opatrení na ochranu dlžníka pri predaji tohto dlhu správcom úverov a nákupcom úverov.

S cieľom zabrániť hromadeniu úverov, ktoré zostávajú v súvahe úverovej inštitúcie alebo investičnej spoločnosti (tzv. problémové expozície (NPE) alebo nesplácané úvery (NPL)) v

bankovom sektore, bolo nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013¹ zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/630². Uvedenou zmenou sa do nariadenia (EÚ) č. 575/2013 zaviedol režim minimálnych odpočtov pre problémové expozície, na ktoré sa dostatočne nevzťahujú rezervy a iné úpravy, a okrem iného požiadavka, aby úverové inštitúcie alebo investičné spoločnosti poskytovali nesplácané úvery v priebehu času na základe vopred stanoveného kalendára, ktorý je diferencovaný pre zabezpečené a nezabezpečené úvery. Uvedené opatrenia sa od roku 2019 uplatňujú na všetky úverové inštitúcie a investičné spoločnosti v Únii.

Ak sa však úver predáva nákupcovi úveru alebo správcovi úveru, uplatňujú sa osobitné pravidlá. Tieto osobitné pravidlá boli zavedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES³ článkom 27 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2167⁴. Od tejto zmeny sa v článku 11a smernice 2008/48/ES vyžaduje, aby veriteľ pred úpravou podmienok zmluvy o úvere poskytol spotrebiteľovi „jasný a komplexný zoznam navrhovaných zmien a prípadne nevyhnutný súhlas dlžníka“, ako aj „možnosti sťažnosti, ktoré má spotrebiteľ k dispozícii“ v súvislosti s takýmito zmenami. Okrem toho sa v článku 16a ods. 1 smernice 2008/48/ES stanovuje, že členské štáty od veriteľov vyžadujú, aby vynaložili úsilie na prípadné primerané odloženie splatnosti pred začatím konania vo veci realizácie záložného práva, a že takéto opatrenia týkajúce sa úľavy zohľadňujú okrem iných prvkov situáciu spotrebiteľa a môžu pozostávať z celkového alebo čiastočného refinancovania zmluvy o úvere alebo zmeny existujúcich podmienok zmluvy o úvere (ako je predĺženie doby platnosti zmluvy o úvere; zmena druhu zmluvy o úvere, zmena úrokovej sadzby, čiastočné odpustenie a konsolidácia dlhu.).

Článok 10 smernice (EÚ) 2021/2167 obsahuje požiadavky týkajúce sa vzťahov medzi nákupcami úverov a správcami úverov na jednej strane a dlžníkmi na strane druhej. Uvedené požiadavky zaväzujú nákupcov úverov a správcov úverov, aby: a) konali v dobrej viere, spravodlivo a profesionálne; b) poskytovali dlžníkom informácie, ktoré nie sú zavádzajúce, nejasné alebo nepravdivé; c) rešpektovali a chránili osobné informácie a súkromie dlžníkov; d) komunikovali s dlžníkmi spôsobom, ktorý nepredstavuje obťažovanie, nátlak alebo neprimeraný vplyv. V odseku 2 toho istého článku sa takisto vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, aby nákupca úveru alebo správca úveru poskytol dlžníkovi relevantné informácie o uskutočnenom prevode, kontaktné údaje nákupcu úveru alebo správcu úveru a informácie o sumách splatných dlžníkom v čase oznámenia s podrobnými informáciami o tom, čo je splatné ako kapitál, úroky, poplatky a iné povolené poplatky, po akomkoľvek prevode práv veriteľa podľa nesplácanej zmluvy o úvere alebo prevode samotnej nesplácanej zmluvy o úvere na nákupcu úveru a vždy pred prvým vymáhaním dlhu, ale aj vždy, keď o to požiada dlžník.

Členské štáty mali smernicu (EÚ) 2021/2167 transponovať do 29. decembra 2023. Podobne

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 27.6.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj>).

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/630 zo 17. apríla 2019, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 575/2013, pokiaľ ide o minimálne krytie strát pri problémových expozíciách, Ú. v. EÚ L 111, 25.4.2019, s. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/630/oj>).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 22.5.2008, s. 66, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/48/oj>).

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/2167 z 24. novembra 2021 o správcov úverov a nákupcov úverov a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2014/17/EÚ (Ú. v. EÚ L 438, 8.12.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2021/2167/oj>).

ako v prípade všetkých členských štátov Komisia v súčasnosti posudzuje transpozíciu smernice (EÚ) 2021/2167 Maďarskom s cieľom zabezpečiť správnu transpozíciu ustanovení uvedenej smernice. Treba však zdôrazniť, že ustanovenie smernice (EÚ) 2021/2167 sa nevzťahuje na nesplácané úvery prevedené pred 30. decembrom 2023 (pozri článok 2 ods. 5 písm. d) smernice (EÚ) 2021/2167). Maďarsku bola v januári 2024 doručená formálna výzva, v ktorej sa požaduje oznámenie opatrení na transpozíciu smernice (EÚ) 2021/2167 Komisii. Stav tohto postupu môžete sledovať na tejto webovej stránke (odkaz na postup INFR: INFR(2024)0067)⁵.

Napokon treba zdôrazniť, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ⁶ poskytuje aj určitú ochranu spotrebiteľom, ktorí majú ťažkosti s vrátením hypotéky alebo ktorým hrozí zabavenie majetku. Konkrétne v článku 28 ods. 5 smernice 2014/17/EÚ sa od členských štátov vyžaduje, aby mali postupy alebo opatrenia, ktoré umožnia získať „čo najlepšiu cenu“ za založený nehnuteľný majetok. Pri vykonávaní tohto ustanovenia môže členský štát rozhodnúť o postupoch, ktoré sa majú zaviesť s cieľom získať čo najlepšiu cenu za založenú nehnuteľnosť. Jedným zo spôsobov, ako zabezpečiť čo najlepšiu cenu, môže byť aukcia, ktorej cieľom je predaj nehnuteľnosti uchádzačovi s najvyššou ponukou. Aukcia umožňuje uchádzačom súťažiť, a preto je v súlade s požiadavkou „čo najlepšej ceny“. Ako sa navrhuje v odôvodnení 27 smernice 2014/17/EÚ, v ktorom sa odkazuje na „trhové podmienky“, cena získaná na aukcii závisí predovšetkým od situácie na trhu s nehnuteľnosťami v čase obchodovania s nehnuteľnosťou formou aukcie. Okrem toho, keď po skončení konania vo veci realizácie záložného práva ostane nesplatený dlh, v článku 28 ods. 5 smernice 2014/17/EÚ sa od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli opatrenia na uľahčenie splácania s cieľom chrániť spotrebiteľov. Podľa našich vedomostí Maďarsko správne transponovalo článok 28 ods. 5 smernice 2014/17/EÚ. Nemáme k dispozícii informácie, na základe ktorých by sme mohli dospieť k záveru o nesprávnom uplatňovaní tohto ustanovenia.

Občania a podniky by mohli zvážiť podanie sťažnosti Komisii, ak sa domnievajú, že maďarské orgány porušili právo EÚ⁷. Ak sa sťažnosť týka konania súkromnej osoby alebo subjektu, vnútroštátne orgány (vnútroštátne súdy, vnútroštátne orgány dohľadu alebo iné spôsoby riešenia sporov) sú vhodnejšie na to, aby ju posúdili a v prípade potreby zabezpečili nápravu.

Záver

Podľa Zmluvy o fungovaní Európskej únie je Komisia zodpovedná za monitorovanie vykonávania a uplatňovania práva Únie členskými štátmi. Je však primárnou právomocou vnútroštátnych orgánov a súdov vyšetrovať jednotlivé prípady údajného porušenia práva Únie s cieľom zabezpečiť riadne presadzovanie pravidiel EÚ.

Vzhľadom na nedostatok podrobností v petícii o možných porušeníach práva Únie sa neplánujú žiadne ďalšie kroky zo strany Komisie.

⁵ https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=en&langCode=SK.

⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/17/EÚ zo 4. februára 2014 o zmluvách o úvere pre spotrebiteľov týkajúcich sa nehnuteľností určených na bývanie a o zmene smerníc 2008/48/ES a 2013/36/EÚ a nariadenia (EÚ) č. 1093/2010 (Ú. v. EÚ L 60, 28.2.2014, s. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/17/oj>).

⁷ https://commission.europa.eu/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/complaints-about-breaches-eu-law-member-states/how-make-complaint-eu-level_sk.